

BERNÁTH AURÉL (1895-1982)

Fonyód (Balatoni tájkép | View of Balaton), 1927

Pasztell, papír | Pastel on paper, 71 x 99 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: BA.Kezdő ár | Starting price: 3 600 000 Ft / 10 000 EUR
Becsérték: 6 000 000 – 10 000 000 Ft
Estimate: 16 667 – 27 778 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

Kende Alfréd (Pécs), Bernáth Magda (Kaposvár), Bernáth Mária (Budapest)

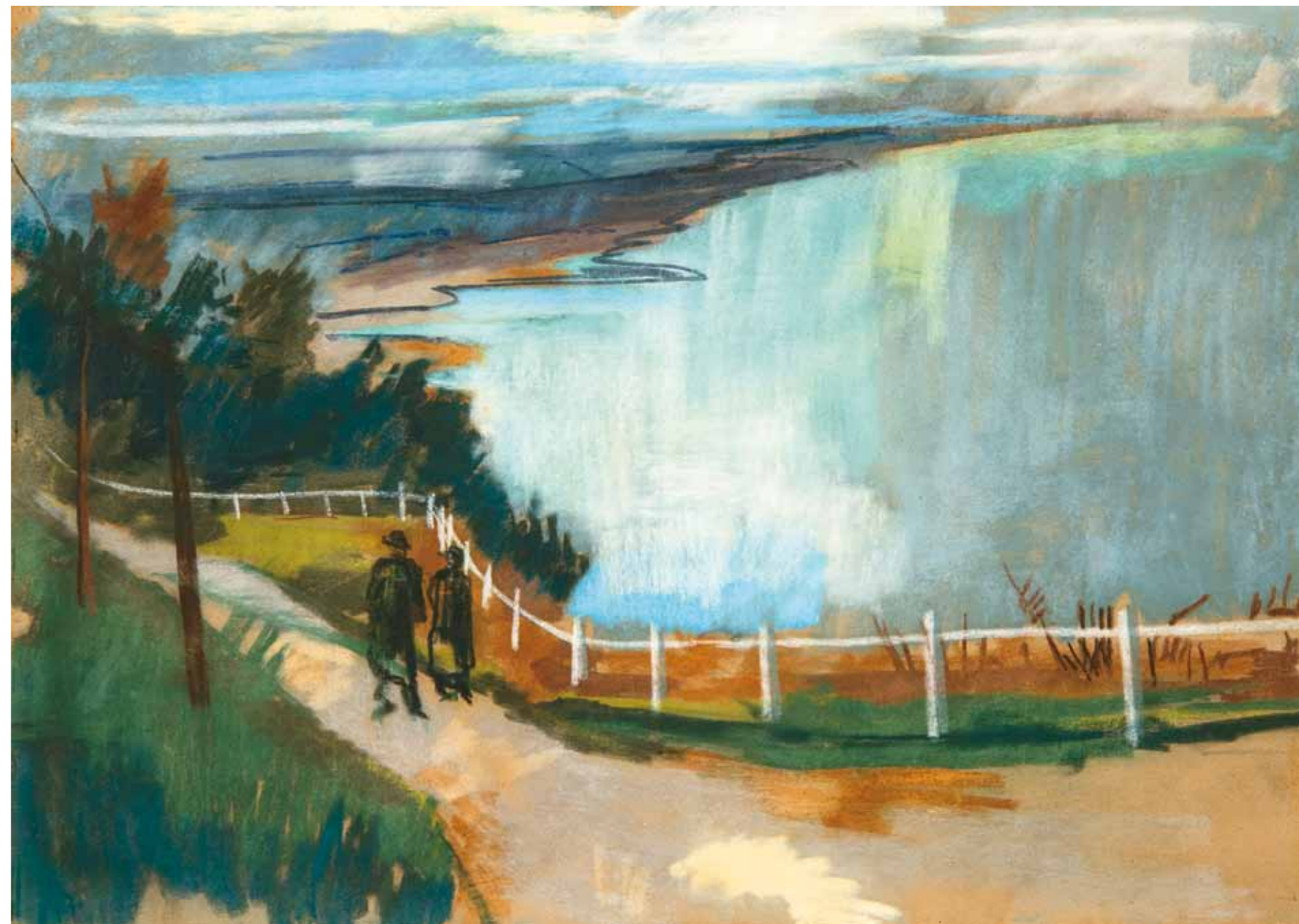
ÉLETMŰKATALÓGUS SZÁM | OEUVRE-CATALOGUE NR.: 1927/20.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

Bernáth Aurél festőművész kiállítása, Nőegylet, Pécs, 1928. december 8 – 20., katalógus: 18. (Balatoni tájkép, pasztell, Kende Alfréd úr tulajdona)

1. Kilátás Balatonfenyves felé a fonyódi Várhegy-kielátóból

Bernáth Aurél életművének e kimagaslóan gyönyörű darabját 1927 őszén alkotta meg a Balaton déli partjának egyik legszebb kilátásával büszkélkedő Fonyódon. Nagyívű látképét a település két fő részét alkotó Bélatelepe, és az egykori Jankovich-fürdőtelep között magasodó fonyódi Várhegy tetejéről festette meg; megörökítve a Balaton és a somogyi part gyönyörű, együttes panorámáját.

Bernáth ez év elején robbant be a hazai művészeti életbe, a Múcsarnok tavaszi tárlatán bemutatott *Riviera* című képével. Az *Ujság* című napilap így adott hírt a festő jelentkezéséről: „Érdekes terem a »KUT« – csoportját is. Benne egy nagyra hivatott fiatal festővel ismerkedünk meg, Bernáth Auréllal. »Ősz« című pasztelljében és

»Riviera« című alakos nagy tájképében megragadó képzelet és színbeli kifejező erőt érzünk. Évek hosszú sora óta először jelenik meg itthoni kiállításon. Sokat várunk páratlanul eredeti képzeletjárású tehetségétől!” Bernáth Aurél az 1920-as évek közepén felhagyott a természettől elvonatkoztatott festői irányok követésével és új útra tért. Az absztrakcióval kacérkodó expresszionista korszakát követő első főműve, a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményébe került *Riviera*, mely első nyilvánvaló bizonyítéka volt az egyéni stílus kialakításáért folytatott sikeres küzdelmének. Közvetlenül ez után festette meg a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum tulajdonában lévő *Kochel-tó*, a magánygyűjteményben pompázó *Walchen-tó*, a sajnálatos módon elpusztult *Meditáció*,

valamint a győri Radnai-gyűjtemény egyik legszebb ékkövének számító *Ősz* című remekműveit. Ebbe a kivételes szépségű sorozatba tartozik a *Fonyód* is, mely hosszú utat bejárva, egy pécsi magánygyűjteményből került vissza a Bernáth-család tulajdonába.

Lázár Béla művészettörténész 1928 szeptemberében, az őszinte csodálat hangján érkezett Bernáth művészetéről az Ernst Múzeum aktuális (98.) csoportkiállításának katalógusában. A tárlat a művész első jelentős gyűjteményes bemutatkozása volt. Lázár többek között így írt ekkor: „Ahogy Bernáth Aurélt most megismerjük, egy hatalmas vizionárius erejű kolorista áll előttünk. Teljesen kiforva. A földet és a vizet, az eget és az alakjait, az atmoszférát a mindent beborító szín

leplébe takarja... Bernáth művészete nem kívánja a kongó szavakat. Egyszerűen egy nagy színfantáziájú művészek a természet előtt érzett izgalmából felszálló látományai a művei. Főleg az atmoszférikus csodák izgatják képzeletét, a színben pompás levegőhatások, a köd és pára tüneményei. Turner képzeletével tart rokonságot. De míg az angol vizionárius a kivételes fényben ragyogó nap fényébe volt szerelmes, addig Bernáth Aurél a levegőég tüneményeinek többnyire kékes tónusegységeibe oldja fel a világot.”

Az Ernst Múzeum bemutatóját követően, 1928 decemberében Bernáth a pécsi Nőegylet helyiségeiben rendezett újabb kiállítást. Több Budapesten már bemutatott műve mellett azonban olyan képeket is láthatott ekkor a művészetked-

velő közönség, melyek különböző okok miatt a fővárosban nem szerepelhettek. Ezek között volt a *Fonyód* (a tárlat katalógusában még *Balatoni tájkép* címen szereplő pasztell) is, mely születését közvetlenül követően Kende Alfréd tulajdonába került. Bernáth a Radnai-gyűjtemény fentebb említett *Ősz* című pasztelljét szintén ugyanitt, közvetlenül a *Fonyóddal* azonos időben alkotta meg. A művész felesége által precízen vezetett életműkatalógusban a két pasztell majdnem egymás mellett szerepel, mely arra enged következtetni, hogy létrejöttek között csak napok telhettek el.

Kállai Ernő műkritikus, Bernáth két háború közötti művészetének egyik legavatottabb méltatója, 1929-ben írt nagylegzetű tanulmányt

művészetéről. Az 1926 és 1929 között született művekkel kapcsolatban olyan lényeglátó gondolatokat fogalmazott meg, melyek azóta is érvényesek Bernáth e kiemelkedő remekműveket felvonultató korszakának művészettörténeti megítélésében: „Pompázó és mégis fegyelmezett, nyugodt bőségű művészet a Bernáth Aurél piktúrája. Olyan egyszerűen és magától értetődően, olyan gyönyörűen összhangzatos, amilyen harmóniára csak mély emberi érettség és az eszközök mesteri uralása képesít.”

RUM ATTILA